

Educació i Comunicació Ambiental

Codi: 102826

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Marta Fonolleda Riberaygua

Correu electrònic: marta.fonolleda@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Haver cursat el primer cicle del grau de Ciències Ambientals

Objectius

L'assignatura Educació i Comunicació Ambiental té una intenció molt professionalitzadora, en el sentit d'aportar elements útils per al desenvolupament de la professió: tracta d'incorporar perspectives, metodologies i tècniques concretes, així com petites experiències pràctiques, que permetin participar en programes i institucions relacionats amb l'educació i la comunicació ambiental.

Els objectius previstos són:

- Conèixer diversitat d'enfocaments de l'Educació i de la Comunicació Ambiental.
- Identificar i valorar les aportacions de l'Educació Ambiental en l'Educació per a la **C i u t a d a n i a**.
- Explorar, identificar i manejar estratègies i instruments d'ensenyament i aprenentatge en Educació Ambiental.
- Explorar, identificar i manejar estratègies i instruments de la comunicació Ambiental.
- Dissenyar i analitzar pràctiques d'Educació i de Comunicació Ambiental en contextos diversos (educació formal, educació no formal, participació ciutadana).

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les disciplines científiques més rellevants en medi ambient.
- Desenvolupar estratègies de comunicació ambiental, incloent-hi els riscos ambientals.
- Integrar els aspectes físics, tecnològics i socials que caracteritzen la problemàtica ambiental.
- Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
- Recollir, analitzar i representar dades i observacions, tant quantitatives com qualitatives, utilitzant de forma segura les tècniques adequades d'aula, de camp i de laboratori.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
3. Comunicar els problemes ambientals amb l'atenció adequada als problemes de risc ambiental i les regulacions rellevants en els camps de la seguretat i la salut ambiental.
4. Conèixer les principals teories i metodologies de l'educació i comunicació ambiental i tenir la capacitat per aplicar als casos pràctics aquests ensenyaments teòrics.
5. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines científiques en medi ambient.
6. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines socials en medi ambient.
7. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
8. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
9. Identificar els processos de ciències, ciències de la vida i ciències socials en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
10. Observar, reconèixer, analitzar, mesurar i representar adequadament i de manera segura processos mediambientals.
11. Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
12. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
13. Treballar amb autonomia.
14. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

- L'Educació Ambiental: perspectiva històrica, evolució i cartografia de diversos corrents
- L'Educació i la Comunicació Ambiental: finalitat, objectius, components clau i enfocaments metodològics

- Educació i Comunicació Ambiental i pensament complex
- Estratègies i instruments en Educació Ambiental i en Comunicació Ambiental en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Criteris de qualitat en Educació i en Comunicació Ambiental.
- Competències professionals en Educació per a la Sostenibilitat
- Disseny, elaboració i avaluació d'un projecte en Educació i Comunicació Ambiental.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de:

- Classes expositives sobre qüestions teòriques, realitzades per part del professorat o d'experts convidats
- Lectura, anàlisi i discussió d'articles i fonts documentals
- Pràctiques d'aula: comentari de casos reals relacionats amb l'educació i la comunicació ambiental, resolució de problemes o exercicis
- Sortides per a conèixer entitats d'educació i de comunicació ambiental
- Tutories

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris. Discussió i resolució de casos, problemes i exercicis. Sortides o visites externes	8	0,32	2, 7, 10, 13, 14
Teoria. Classes expositives	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14
Tipus: Supervisades			
Pràctiques d'aula. Treball en grups reduïts tutoritzat pel professorat	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures, propostes d'innovació didàctica, disseny d'activitats, redacció d'informes	88	3,52	2, 3, 7, 8, 9, 11, 13, 14

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant diversitat d'activitats formatives.

- El 10% de la qualificació s'obtindrà mitjançant una dinàmica col·lectiva en el període d'exàmens parcials que es realitzarà el dia assignat des del Grau de Ciències Ambientals. Serà una nota de grup que només es podrà obtenir amb la participació activa en la dinàmica.
- El 30% de la qualificació s'obtindrà mitjançant una prova final individual que es realitzarà el dia assignat des del Grau de Ciències Ambientals.
- El 45% de la qualificació s'obtindrà mitjançant un treball en grup.
- El 15% de la qualificació s'obtindrà Diverses tasques de seguiment avaluables durant el curs.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir un mínim de 5/10 en cadascun dels blocs i activitats d'avaluació.

Per a la recuperació de l'examen final i de les tasques de seguiment cal haver tret com a mínim un 3.5/10 i haver mostrat una actitud i una participació positiva durant el curs. L'examen parcial i el treball en grup no són recuperables. Si s'aprova la recuperació, la nota final de l'assignatura serà de 5/10.

L'assistència a classe i la participació activa i compromesa són imprescindibles: la dinàmica d'ApS no funcionarà si no s'assisteix a classe.

La copia o plagi constitueixen un delicte que pot representar suspendre l'assignatura.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final	30%	2	0,08	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13
Examen parcial	10%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
Tasques de seguiment	15%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14
Treball en grup	45%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

BAUMAN, Z. (2005). The liquid-modern challenges to education. In S. Robinson & C. Katulushi (Eds.), *Values in Higher Education*. University of Leeds.

BONIL, J.; PUJOL, R.M. (2011). Educación científica a propósito de la palabra crisis. *Enseñanza de las ciencias*. 29(2) pp. 252-261

BONIL, J.; CALAFELL, G.; GRANADOS, J.; JUNYENT, M.; TARÍN, R.M. (2012). Un modelo formativo para avanzar en la ambientalización curricular. *PROFESORADO. Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 16(2), 145-163

BONIL, J.; JUNYENT, M.; PUJOL, R.M. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. *Revista EUREKA, Enseñanza y Divulgación de Ciencias*, 7, 198-215. Retrieved from: <https://revistas.uca.es/index.php/eureka/article/view/2644>

BONIL, J.; CALAFELL, G. (2014) Identificación y caracterización de las concepciones de medio de un grupo de profesionales de la educación ambiental. *ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS*, 32.3, 205-225

CALVET, L. et al. (2022). *Terra d'aprenentatges. Dotze belles històries per a l'agroecologia escolar a Catalunya*. Sant Cugat del Vallès: Pol-len Edicions

RAMON-CORTÉS, F. (2014). *L'illa dels 5 fars*. Barcelona: Grup62.

DOBON, J.; FONOLLEDA, M. (2021). Diseño de salidas escolares de calidad. *Cuadernos de Pedagogía*, (521), 48-56.

GARCIA, J. E., ARROYO, J., & RODRÍGUEZ, F. (2019). Más allá de la sostenibilidad: por una Educación Ambiental que incremente la resiliencia de la población ante el decrecimiento. *Revista De Educación Ambiental y Sostenibilidad*, 1(1)(14), 1101-1115. Retrieved from: <https://revistas.uca.es/index.php/REAYs/article/view/4782/5327>

GARCIA, R.; JUNYENT, M.; FONOLLEDA, M. (2017). [How to assess professional competencies in Education for Sustainability? An approach from a perspective of complexity](https://doi.org/10.1108/IJSHE-03-2016-0055). *International Journal of Sustainability in Higher Education*, Vol. 18 No. 5, pp. 772-797. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-03-2016-0055>

FELIU, M.; POMAR, A.; VIDAL, A. (2011). Fora de classe! Guia de criteris de qualitat per a les activitats d'educació ambiental. SCEA. <https://scea.cat/que-fem/projectes/guia-fora-de-classe/>

FONOLLEDA, M.; FABRIZIO, T.; De FREITAS, D. (2014), [La escuela y la ciudad en conexión: un análisis de la perspectiva escalar con profesores en formación](https://revistas.rcaap.pt/interaccoes/article/view/6377). *Interaccoes*, Vol. 10, Num. 31. <https://revistas.rcaap.pt/interaccoes/article/view/6377>

FONOLLEDA, M.; BONIL, J.; PUJOL, RM. (2014). Exploration of explicative models of mobility from the complexity perspective. The case of a group of pupils from Andorra. *Environmental Education Research*, Vol.20, Num.2, 284-285. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13504622.2013.870129>

FONOLLEDA, M.; BONIL, J.; PUJOL, RM. (2013). [Exploración de los modelos explicativos sobre movilidad desde la perspectiva de la complejidad](https://ddd.uab.cat/record/175267). *Enseñanza de las ciencias*, Núm. Extra (2013) , 1301-1305. <https://ddd.uab.cat/record/175267>

FONOLLEDA, M. (2020). [Reflexions al voltant de la sostenibilitat a Andorra](https://www.raco.cat/record/252526). *Anuari de la Societat Catalana de Filosofia* XXX-XXXI, 2019-2020, 537-545. <file:///C:/Users/Usuari/Downloads/384304-Text%20de%20l'article-553977-1-10-20210305-2.pdf>

FRANQUESA, T. (1998). Guia Hàbitat: activitats per a l'educació ambiental. Barcelona: Institut d'Educació, Direcció de Serveis Educatius, Ajuntament de Barcelona. <https://www.sostenible.cat/article/guia-habitat-activitats-per-a-leducacio-ambiental>

INNERARITY, D. (2010). Incertesa i creativitat. Educar per a la societat del coneixement. *Debats d'educació*, 18. <http://www.debats.cat/sites/default/files/debats/pdf/incertesa-creativitat.pdf>

JOSÉ, BM.; MURGA, MA.; NOVO, M. (2019). La Educación Ambiental en el S. XXI. *Revista De Educación Ambiental y Sostenibilidad* , 1(1) ,1103-1115. <https://revistas.uca.es/index.php/REAYs/article/view/4979>

LLERENA, G., & ESPINET, M. (2017). Agroecología escolar. Barcelona: Pol-len. <https://pol-len.cat/lilibres/agroecologia-escolar/>

MORÍN, E. (2000). *Els set coneixements necessaris per a l'educació del futur*. UNESCO. <https://catesco.org/wp-content/uploads/2022/10/Els-set-coneixements-necessaris-per-a-leducacio-del-futur-4.pdf>

PUJOL, R.M. (1999). Ambientació i escola. *Perspectiva Escolar*, 235, 2-8 . <https://www.rosasensat.org/revista/ambientalitzacio-i-escola-num-235/>

SANMARTÍ, N. (2010).Avaluar per aprendre. L'avaluació per millorar l'aprenentatge de l'alumnat en el marc del currículum per competències. Barcelona: XTEC.
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0024/fc53024f-626e-423b-877a-9321>

SAUVÉ, L. (1999). Environmental education, between Modernity and Postmodernity. *Canadian Journal of Environmental Education*, 4, 9-35.
https://www.researchgate.net/publication/265540032_Environmental_Education_Between_Modernity_and_Post

SAUVÉ, L. (2004). *Una cartografia de corrientes de educación ambiental*. A Sato, M.; Carvalho, I.; (Orgs).A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação. Porto Alegre: Artmed
<https://laboratoriogrecia.cl/wp-content/uploads/2016/04/Lucia-SauveEAM3.pdf>

Programari

Mendeley